

Bűn és pokol? (2)

Jézus szavai elrettentőek, megrázóak, sőt, felháborítóak, miközben egy drámai, de nem is annyira ritka helyzetet emel be tanításába: az életmentő műtét, az életmentő amputáció képét. Bármennyire is felkavaró egy testrész elvesztése, ha azáltal valaki, akit szeretünk, életben marad, hálásak vagyunk az életéért, és azt mondjuk, megérte. Biztosan láttunk már olyan katasztrófa filmet is, amelyben a főhős hihetetlen bátorsággal és lélekjelenléttel, felfoghatatlan fájdalommal elhordozva magát csonkítja meg, hogy megszabaduljon az üszkösödő tagtól, és így megmentse életét. Nem kelt mindez jó érzéseket, de az átjön, hogy az élet többet ér, mint egész-voltunk. Miért botránkozunk meg akkor Jézus szavain?

Azért, mert nem testi, biológiai életveszélyre kínálja a receptet, hanem a bűnre. Azért, mert azt állítja, ha nem vágjuk le, vágjuk ki testrészeink, pokolra jutunk. Néhány kérdést sikerült tisztáznunk a múlt héten, amit most röviden összefoglalok, hogy utána szó essen a fennmaradó nehézségekről.

Jézus azt tanítja ebben a szakaszban az őt követőknek, hogy a bűnnek örökkévaló következményei vannak, és ezért a helytelen vágyakkal és cselekedetekkel szemben radikális fellépésre van szükség. Ezzel szemben korunk alapfeltételezése, hogy bármilyen vágyat magunkban elnyomni egyrészt egészségtelen, tehát betegséghez vezet, de legalábbis aláássa a személyiségünk kibontakozását; másrészt lehetetlen is, ezért szükségképpen képmutatáshoz vezet. Ugyanakkor, amennyiben a bibliai gondolkodás szerint a bűn elsősorban és lényegében az alkotó által rendelt használati utasítástól való eltérés, akkor a vele szemben történő fellépés nem elnyomás, önmagunk elfojtása és korlátozása, hanem éppen a rendeltetésünk szerinti élet érdekében tett fontos lépés. A harmadik alapvető fenntartás Jézus gondolataival szemben, hogy hogyan lenne lehetséges, hogy a bűnnek örökkévaló következménye van (ez lenne a pokol), hogyan lenne hihető, hogy egy szerető Isten rossz dolgokért örökkévaló büntetésre küldene? Szó esett arról, hogy a pokol nem az a tüzes kemence, ahova Isten küld, hanem annak az énközpontú, önmagát felszámoló és elszigetelő életnek a kiteljesedése, amit magunk választunk „*Végső soron kétféle ember létezik: azok, akik azt mondják Istennek: 'Legyen meg a te akaratod!'*, és azok, akiknek végül Isten mondja azt: *'Legyen meg a te akaratod!'*. Akik a pokolban vannak, azért vannak ott mert így döntöttek. Enélkül a saját döntés nélkül nem is létezne pokol. Minden lélek, aki komolyan, állhatatosan vágyik az örömré, megkapja. Aki keres, talál. Aki zörget, annak ajtót nyitnak.” – foglalja össze C.S. Lewis (A nagy válasz, 85).

Ma arról lesz szó, hogy – mivel a bűnnek örökkévaló következményei vannak – Jézus radikális fellépést sürget ellene. Ha a bűn teljes szétesést, felbomlást, elszigeteltséget nemz, és ez a halálon túl is valóság marad, akkor világos, hogy az élet, az örök élet érdekében érdemes még fájdalmas beavatkozásokat is tenni. Lássuk hát,

hogy 1. Mire nem kér Jézus?; 2. Mi Jézus kérésének az előfeltétele?; 3. Hogyan éljük ezt meg a gyakorlatban?

I. Mit nem kér Jézus?

A keresztény gyülekezetek nincsenek tele öncsonkított emberekkel. Ennek három oka lehet. Az egyik lehetőség, hogy senkit sem botránkoztatott meg keze, lába, szeme (azaz senkit sem jutott abba a helyzetbe vágyai, indulatai, cselekedetei miatt, hogy Jézus követésében végleges kudarcot szenvedjen) – ami nyilvánvalóan nem igaz. Számtalan dolog jelenik meg a tanítványok életében, amelyek azzal fenyegetnek, hogy elválasztanak minket Jézus követésétől. A második lehetőség, hogy felhígítottuk Jézus szavait, egyszerűen nem vesszük komolyan, tulajdonképpen elárultuk a nagy ügyet, és már rég nem az a kereszténység, aminek Jézus gondolta. A harmadik lehetőség pedig, hogy míg a helyzet, amit Jézus néven nevez itt teljesen valóságos, éles, mindennapos, a felhívás képes beszéd, amit nem szó szerint kell értenünk. Amikor azt mondom, hogy nem kell szó szerint érteni, semmiképpen nem arra gondolok, hogy nem kell halálosan komolyan venni. Sőt, éppen a helyzet komolysága miatt használ Jézus ennyire sokkoló képet - hasonlóan ahhoz, amint ugyanebben a szakaszban a pokolról is képekben beszél. Azért óriási jelentőségű ez a felismerés, mert kaput nyit arra, hogy kellő súllyal nézzünk szembe Jézus mondanivalójával. Hiszen ha a pokol tüzes kemence, kinevetjük, és túllépünk rajta. Ha Jézus valóban fizikai öncsonkításra hív, értelmezhetetlennek tartjuk, és nem foglalkozunk vele. Mindeközben pedig a lényeg elvész.

Miért állítom, hogy Jézus itt képes nyelvet használni? Először is az ószövetségi háttér miatt, ami Jézus Bibliája volt, amely át- és átjárta gondolkodását. Jézus, az ószövetségi bölcsességirodalom szellemében, igen képletesen beszél arról, ahogy felindulunk a gonoszságra: „*ha megbotránkoztat téged az egyik kezed ... és ha az egyik lábad botránkoztat meg téged ... és ha az egyik szemed botránkoztat meg téged....*” A Példabeszédek könyvének egy szakasza jobban megvilágosítja előttünk Jézus gondolkodását: „*Hat dolgot gyűlöl az Úr, sőt hét dolog utálatos előtte: a nagyravágyó szemek, a hazug nyelv, az ártatlan vért ontó kezek, a gonosz terveket koholó szív, a rosszra sietve futó lábak, a hazugságot beszélő hamis tanú és a testvérek között viszályt szító ember*” (6.16-19). Jób így vall: „*Szövetséget kötöttem a szememmel, hogy ne tekintsen a szüzekre ... Ha hamisan jártam, és lábam csalásra sietett, mérjen meg engem Isten igaz mérleggel... Ha lépésem letért a jó útról, ha szívem a szememet követte, vagy kezemhez szenny tapad, más egye meg, amit vetettem, és ami nekem sarjadt, tépjék ki gyökerestül!*” (Jób 31.1, 5-8) Kéz, láb, szem, száj, ami gonoszságra indul és gonoszságot cselekszik ezekben a szakaszokban. Ugyanakkor csonkításról nem esik szó. De hol van az igazi probléma, és mi a valós megoldás? Vajon Jézus radikálisabb, mint az Ószövetség, és végletes megoldást javasol, vagy úgy radikálisabb, mint az Ószövetség, hogy közben képes nyelvet használni?

Azért kell ez utóbbi mellett letennünk a voksot, mert mind az Ószövetség tanítása, mind Jézus teljesen egyértelműen beszél arról, hogy az igazi probléma nem a testrészekben van, hanem az ember megromlott bensőjében, bibliai kifejezéssel szívében. (Vö. Mk. 7.17kk: nem az teszi tisztátalanná az embert, ami kívülről jut belé,

hanem az, ami belülről megy ki, hiszen a szívéből származik minden gyűlölet, irigység, paráznaság, csalás, hazugság, stb.) Szerintetek ezek után Jézus azt gondolja, hogy ha valakinek problémája van a szexuális tisztátalansággal, egyik szemét eldobva szabad lesz? Ha valaki mocskos beszédű, vagy pletykás, vágja ki a nyelvét, és minden rendben? Ha valaki nem tudja megállni, hogy ne menjen oda, ahol biztosan bűnbe esik, vágja le a lábát? Az ezzel a baj, hogy a maradék egy szem, egy láb is elég ahhoz, hogy vétkezzen, hiszen a szív nagy úr. Valamint mi van, ha valakinek a szemével, a kezével, a lábával is gondja van: mind levágja? És meddig tart a csonkítás, hol van vége? Ha valaki ezt az utat őszintén, kíméletlenül és irgalmatlanul őszintén járja, egyetlen egy végállomáshoz érkezhetsz csak meg: ha magamat nem ölöm meg, a bűnt sem irtottam ki. Nem elég a kéz, nem elég szem, nem elég a láb eldobása. Hogyan dobjam el a szívemet? Hogyan változtassam meg azt, ami miatt rosszra indul a kéz, a láb, a szem, a száj? A külsővel a belsőt nem lehet megfékezni, megváltoztatni, és ezt Jézus tudja a legjobban. Ezen a ponton viszont eljutottunk egy másik alapvető kérdéshez: ha Jézus képes beszédet is használni, kiket szólít meg? Mi kérésének az alapja?

II. Mi Jézus kérésének az alapja?

Az öncsonkítástól tehát önmagunk elvesztéséig vezet az út, ha pusztán külsődleges eszközökkel akarunk véget vetni az én-központúságnak és az ebből fakadó minden az embert felszámoló és elszigetelő cselekedetnek. Ezen a ponton pedig nem tehetjük, hogy nem emlékszünk Jézus egy másik képes beszédére, ami követésének lényegét foglalja össze: *„Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem. Mert aki meg akarja menteni az életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét énértem és az evangéliumért, megmenti azt.”* Jézus követése éppen az, ahova elérkeztünk: meghalás és feltámadás. Önmagunk elvesztése – az én-központúság halálba adása – és egy új élet megnyerése, Jézus élete bennünk. Erről beszélt Jézus a tanítványoknak, mielőtt eljutott volna oda, hogy a szem, a kéz, a láb csonkolásáról tanít. Először arra van szükség, hogy Krisztussal együtt meghaljunk és feltámadjunk, hogy a szívünk, a bensőnk megújuljon, és csak utána lehetséges értelmeznünk és megélnünk azt, amit Jézus a kezünk, lábunk levágásáról, a szemünk kivágásáról mond.

Nézzétek, hogyan fogalmazza ezt meg Pál apostol. Arról beszél a kolossébelieknek, hogy ők Krisztussal együtt meghaltak és vele együtt feltámadtak, vele együtt el lettek temetve, hogy vele együtt életre keljenek. Majd így hívja őket arra az életre, amit Krisztusban kaptak: *„Öljétek meg tehát tagjaitokban mindazt, ami csak erre a földre irányul...”* Tehát ti, akik megismertétek az Úr Jézus Krisztusban az új életet, az igazi életet, az Isten-központú élet gyönyörűségét kóstoltátok, akik nem magatokat csonkoltátok vagy öltétek meg, hanem az újjászületés csodája által szabadultatok meg a bűn uralmától, úgy járjatok ebben az új életben, hogy szembeszálltok mindazzal, ami ettől, illetve Jézus Krisztustól elválasztana. Ez a harc kemény és komoly, ez a gonoszság megöldöklése a tagjainkban, vagy egy másik képpel élve a kéz, a láb levágása, a szem kivágása.

Kinek szólnak tehát Jézus szavai? Mi felhívásának az alapja? Azokat szólítja meg, akik már az övéi lettek. Azok tudnak - és csak azok akarnak – radikálisan

szembeszállni a bűnnel, akik befogadták Jézust lényük közepébe, akik elfordultak ez által én-központú életükből, és odaadták magukat egy olyan életre, amelyben Isten a középpont. Ebben új szívet kaptak, és nagyon jól tudják, hogy ez a változás nem a külső megfékezéséből, hanem a Szentlélek bensőnként megújító munkájából fakad. Egyedül ezek a tanítványok, Jézus-követők azok, akik készek lesznek engedelmeskedni Jézus szavainak, akik meg fogják érteni és meg fogják cselekedni azt, amit Jézus követel. Miért? Azért, mert csak az veti magát alá amputációnak, aki hiszi, hogy neki ez megéri, mert csak így maradhat életben. A semmiért senki nem fog drága árat fizetni. Hasonlóan csak az fog ezzel a jézusi radikalizmussal fellépni mindaz ellen, amit elválasztaná őt Jézustól, aki tudja, hogy Jézus az élet. Aki szembesült azzal, hogy nem tudja magát megváltoztatni, valamint felismerte, hogy én-központú, önző személyisége nem csak ebben az életben keseríti meg mindennapjait, hanem ennek örökkévaló következménye van.

Ha tehát valaki megtérés és újjászületés nélkül közeledik ehhez a jézusi felhíváshoz, vagy azonnal megbotránkozik benne, vagy ha elkezd megcselekedni, egyre nagyobb mélységbe és kétségbeesésbe kerül. Jézus azokat szólítja meg, akik már követői lettek, hisznek benne, és mindabban, amit ő ígér.

III. Hogyan éljük meg Jézus felhívását a gyakorlatban?

Mit jelentenek a gyakorlatban Jézus szavai? „*Ha megbotránkoztat téged az egyik kezed ... és ha az egyik lábad botránkoztat meg téged ... és ha az egyik szemed botránkoztat meg téged...*” A képes beszéd segít konkretizálni, néven nevezni azt, ami elválaszthat Jézustól. A „kéz” azt a kérdést teszi fel, hogy mit csinálsz, milyen tevékenységeid vannak, mivel foglalatoskods, milyen tárgyakat szereztél meg és tartasz a birtokodban, hogyan kezeled a pénzt, stb. A „láb” rámutat arra, hogy hová mész, hová tartasz, milyen utakon jársz, merre haladsz, mi irányít. A „szem” felteszi a kérdést, mit nézel, mire vágyódsz, miről álmodozol, stb. Mindezek lehetnek teljes egyértelműséggel rossznak nevezhető dolgok: más házastársának kívánása, hazug és rágalmozó levelek írása, olyan helyekre történő titkos utak, amelyekről semmiképpen sem szeretnéd, hogy kiderüljenek. De lehetnek olyan tevékenységek, utak, elképzelések, vágyak, lehetőségek, amelyek nem önmagukban gonoszak, de te tudod, hogy annyira fontossá válnak számodra, olyan mértékben eluralják a szívedet, hogy az a veszély fenyeget, végül elválasztanak Jézus Krisztustól. Ha akár így akár úgy olyan irányba haladsz, ahol megrendül Jézussal való közösséged, engedelmes követésed, hálátelt ragaszkodásod, akkor baj van. Akkor a kezed, lábad, szemed megbotránkoztat, azaz hamarosan a bukásodat, az elesésed, az összetörésed idézi elő. És ezt, általában, a keresztény ember nagyon jól tudja – csak nem hiszi. Már régen ott van benne, hogy rossz úton jár, hogy veszélyes, ami vele történik, de nem cselekszik. Nem számol azzal, hogy örökkévaló következménye van mindannak, ami ilyenkor történik.

Jézus azonban igen, és ezért ilyen kemény: „*vágd le, mert jobb, ha csonkán mégy be az életre ... vágd le, mert jobb, ha sántán mész be az életre ... vágd ki, mert jobb, ha fél szemmel mégy be az Isten országába...*” Mit jelent ez? Radikális megszakítását, kigyomlálását annak, ami veszélyezteti a Jézussal való kapcsolatot. Három kifejezéssel kívánom körülírni ezt.

Azonnali. Amikor felismered magadban, hogy rossz úton jársz, kezéd nem ártatlan, szemed nem tiszta, azonnal kell cselekedned – Jézus nevében, Jézus erejével. Kérlek, ne várj arra, amikor egyszer csak majd nem akar a lábad arra menni, amikor majd váratlanul elmúlik belőled az az indulat, ami rossz irányba visz. Ne várj arra, hogy az érzéseid megváltozzanak, mert mire eszmélsz, késő lesz. Itt is élhetünk az amputáció analógiájával: minél később történik a beavatkozás, annál nagyobb az ár. Ha időben kivágod magadból a gonoszságot, kisebb lesz a sebhely, és hamarabb gyógyul. Ha elhatalmasodik, annál nehezebb lesz a gyógyulás, ha egyáltalán nem túl késő...

Konkrét. Ha a kezéd botránkoztat meg, akkor ne okoskodj azon, mit tehetne a láb. A bibliai képes beszéd egyik jelentősége, hogy azzal, hogy „lokalizálja” a bűnt (nyilvánvalóan nem teológiailag, hanem a képzelet számára), konkretizálja is azt. Ha olyan dolgokat gyűjtesz, ami nem a tiéd (tárgy, pénz...), akkor ne érintsd többet. Aki alkoholista volt, tudja miről beszélek. Ne vegye a kezébe a poharat – radikális szakítás. Ha tudod, hogy egy bizonyos társaságban nagy valószínűséggel belekerülsz valamibe, amit szeretnél elkerülni, ne menj oda. Nem azt mondja Jézus, hogy menj oda és légy erősebb, hanem azt, hogy vágd le az egyik lábad. Ha irigy és sóvárgó, kapzsi szemed botránkoztat meg, mert szinte belepusztulsz, hogy valamit, ami (vagy aki) a másé, vagy csak elérhetetlen neked, megszerezz, akkor ne kezdj el arról magyarázni vagy magadban sajnálkozni, hogy mert milyen szegénységben is éltetek gyermekkorodban. Irtsd ki magadból a szándékot, hogy azt a konkrét dolgot te megszerzed.

Fájdalmas. Az amputáció fájdalmas. Akármit vágsz is le, ott marad a fájdalom, vagy a hiány érzése – egy darabig bizonyosan. Előtted a népszerűség, egy óriási üzlet, hatalmas siker, de közben tudod, hogy ennek az ára az, hogy megtagadod Krisztust. Óriási lehetőség, erre vártál mindig is, és csak egy kicsit kellene hűtlennek lenni Jézushoz. Többet ér-e Jézus, mint az, ami felcsillant előtted? Van életmentő amputáció, de ezt csak akkor vállalod be, ha Jézus és az élet fontosabb. És amikor megteszed, lehet, hogy elfog a szomorúság, a veszteség érzése, az önsajnálát. Ne engedd! (Az egyik legfájdalmasabb „amputáció”, amit láttam megtörténni, az, amikor valaki egy olyan szerelemből lép ki, amely nem Isten törvénye szerint való – pl. házasságtörő kapcsolat. Jézus jelenlétében, Jézusért, bűnbánatot tartva miközben szerelmes vagy, kitépve szívedből, amit kincsként fogadtál oda be, halálba adva és gonosznak nevezve az emlékeket, amelyek kedvesek voltak... és mégis, hadd mondjam, nincs más út az életre, az örök életre. Talán már értjük, miért mondtam, hogy akkor lesz igazán súlyos Jézus szava, ha megértjük, hogy képes beszéd.) Még egy fontos megjegyzést hadd tegyek ezen a ponton: ez az amputáció a te feladatod. A testvéred, a lelkipásztorod, a lelkigondozód, de mégis Isten sem amputál helyetted. Van, hogy beleszól – fájdalmasan – az ember életébe, hogy észhez térítsen, máskor meg nem teszi. De ami a te feladatod, az a te feladatod.

Kemény? Elrettentő? Fájdalmas? Igen. Manipulatív? Hazug? Félrevezető? Nem. Azért nem, mert mindannyian érezzük, akik e testben élünk, a valóság ilyen. Mindannyian értjük az amputáció életmentő jelentőségét a biológia törvényei alapján. Tényleg olyan elképzelhetetlen vagy lehetetlen, hogy hasonló törvények munkálkodjanak a spirituális világban is? Nem. Annyira nem, hogy Isten maga lépett be ebbe a világba, hogy szabadulást és gyógyulást hozzon. Csonkolták a kereszten. Szögekkel verték át a csuklóit és bokáit. Dárdát döftek az oldalába. De nem életmentő

beavatkozás volt, hanem professzionális kivégzés. Nem amputáció által vásárolt meg a magáénak, hanem élete, halála és feltámadása által. Ezért, ha a bűnnel szemben való harc néha kimerítő, máskor úgy tűnik, reménytelen, alkalmanként pedig iszonyú fájdalmat hordoz, te mindig nézz fel őrá, akiben meglátod életed, üdvösséged, gyógyulásod, beteljesedésed. És most „vedd” szemedet, kezedet, lábadat, szádat, füledet, egész testedet, és szánd magad oda teljesen öneki! ÁMEN!